

4. Відсутність визначень окремих термінів та понять (відкриті терміни та поняття) і тому, на нашу думку, провідну роль у тлумаченні таких термінів має відігравати Верховний Суд України, дотримуючись правил застосування понять та термінів у податковому законодавстві, зокрема: за наявності законодавчого визначення у податковому законодавстві має використовуватися виключно таке галузеве визначення; за відсутності визначення у податковому законодавстві застосовуються норми-дефініції інших галузей законодавства; за відсутності визначення взагалі зміст поняття чи терміну має встановлюватися з використанням загальноприйнятих в юридичній науці і практиці правил тлумачення. Зокрема, застосовувати так звані неявні або контекстуальні дефініції, коли зміст поняття прямо не розкривається, але може бути виведений на підставі аналізу статті чи нормативно-правового акту.

Література

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / [за ред. Ю. С. Шемшученка]. – К.: ТОВ Видавництво «Юридична думка», 2007. – 992 с.
2. Застосування норм права (теорія і практика): навч. посіб. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк; за заг. ред. Б. В. Малишева. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.

УДК 342.9

Шкарупа К. В., к.ю.н.,
Інститут кримінально-виконавчої служби
Державної пенітенціарної служби України,
м. Київ, Україна

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ, ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ГРОМАДЯН У ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ

Розглядаючи відповідальності у виконавчому провадженні, виділимо значення такого роду відповідальності для становлення правової держави, оскільки вона є процесуальним засобом і правовою гарантією забезпечення належної поведінки суб'єктів правовідносин, виникаючих в ході виконавчого провадження. Поряд з цим, вона виступає дієвим засобом щодо припинення та попередження правопорушень, а також відновленню порушених прав та охоронюваних законом інтересів стягувачів.

Відповідальність у виконавчому провадженні – це обов'язок його учасників зазнати певних негативних наслідків, передбачених законом, за

невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків як суб'єктів виконавчих правовідносин.

Зміст виконавчої відповідальності полягає в обов'язку суб'єкта виконавчого провадження зазнавати негативних наслідків в разі порушення цим суб'єктом імперативних приписів норм, регулюючих виконавче провадження.

Що стосується класифікації відповідальності у виконавчому провадженні, пропонується виокремити чотири основні її види в залежності від суті міри відповідальності, встановленої нормою виконавчого права: 1) штрафну; 2) у вигляді виконавчого збору; 3) компенсаційну; 4) у вигляді інших негативних наслідків.

Теоретичне дослідження виконавчої відповідальності побудовано на наступних зв'язках: виконавча відповідальність – юридична відповідальність – кримінальна та цивільно-правова відповідальність. Юридична відповідальність виступає своєрідним проміжною ланкою та визначається шляхом порівняння і виявлення спільних та відмінних ознак (рис, властивостей) кримінальної та цивільно-правової відповідальності, а також адміністративної відповідальності.

Перейдемо до відповідальності учасників виконавчого провадження та осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій, яких за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків може бути притягнуто до кримінальної, адміністративної, дисциплінарної та цивільно-правової відповідальності залежно від характеру правопорушення, яке вони вчинили, а також форми участі цих осіб у виконавчому провадженні.

Залежно від форми участі особи у виконавчому провадженні відповідальність можна поділити на такі види: відповідальність державного виконавця за невиконання чи неналежне виконання своїх посадових обов'язків; відповідальність сторін виконавчого провадження та інших осіб, які беруть участь у виконанні; відповідальність осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій.

На особливу увагу заслуговує адміністративна відповідальність, як найбільш поширена відповідальність у виконавчому провадженні, встановлена за невиконання законних вимог державного виконавця щодо усунення порушень законодавства про виконавче провадження, втрату або несвоєчасне відправлення виконавчого документа, неподання або подання неправдивих відомостей про доходи і майновий стан боржника, неповідомлення боржником про зміну місця роботи (перебування), а також неявку без поважних причин за викликом державного виконавця (ст. 188¹³ КУпАП). Такі діяння тягнуть за собою накладення штрафу від двох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1].

Також, слід зазначити, що Закон України «Про виконавче провадження», зокрема стаття 89 передбачає відповідальність за

невиконання рішення, що зобов'язує боржника вчинити певні дії, та рішення про поновлення на роботі, а також стаття 90 передбачає відповідальність за невиконання законних вимог державного виконавця та порушення вимог цього Закону.

Дієвим механізмом забезпечення прав та законних інтересів учасників виконавчого провадження повинна стати частина друга статті 90 Закону України «Про виконавче провадження», яка передбачає, що за ознак кримінального правопорушення в діях особи, яка умисно перешкоджає виконанню рішення чи іншим чином порушує вимоги закону, державний виконавець складає акт про притягнення особи до кримінальної відповідальності відповідно до закону [2].

Також, до санкцій виконавчого провадження можна віднести привід боржника у разі, якщо останній не виконує свого обов'язку з'явитися на виклик державного виконавця. Безпосередній привід здійснюють органи внутрішніх справ відповідно до Інструкції про порядок взаємодії органів внутрішніх справ України та органів державної виконавчої служби при примусовому виконанні рішень судів та інших органів (посадових осіб), яку затверджено наказом Міністерства внутрішніх справ України та Мін'юсту від 25 червня 2002 р. № 607/56/5.

Спеціальним прикладом застосування цивільно-правової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання своїх обов'язків учасниками виконавчого провадження можна назвати те, що підлягають відшкодування збитки, завдані сторонам неправильним висновком експерта або спеціаліста.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
2. Про виконавче провадження: Закон України від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.